

Ключові особливості змін внесених до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у зв'язку з прийняттям Закону України «Про Вищий антикорупційний суд»

АСГСУ
ОАГС

Зміни у Законі «Про судоустрій і статус суддів», які стосуються Верховного Суду

- Розширено перелік повноважень Верховного Суду, а саме наразі на Верховний Суд покладено обов'язок забезпечувати апеляційні та місцеві суди методичною інформацією з питань правозастосування (ст.36 «Верховний Суд - найвищий суд у системі судоустрою України»).
- До повноважень Голови ВС відтепер віднесено:
  - контроль за ефективністю діяльності апарату Верховного Суду,
  - погодження при призначенні на посаду керівника апарату суду та його першого заступника,
  - внесення подання про застосування до керівника апарату суду та його першого заступника заохочення або накладення дисциплінарного стягнення відповідно до законодавства (ст.39 «Голова Верховного Суду»).
- Заступниками керівника апарату Верховного Суду є перший заступник та заступники, які очолюють структурні підрозділи апарату Верховного Суду та здійснюють організаційне забезпечення діяльності касаційних судів (секретаріати) (ст.156 «Особливості апарату Верховного Суду»).

Зміни у Законі «Про судоустрій і статус суддів», які стосуються спеціалізованих судів

- У складі вищого спеціалізованого суду передбачається утворення судових палат для розгляду окремих категорій справ у першій інстанції, а також апеляційної палати для розгляду справ в апеляційній інстанції.
- Апеляційна палата вищого спеціалізованого суду діятиме у його складі на засадах інституційної, організаційної, кадрової та фінансової автономії.
- Кількість суддів в апеляційній палаті вищого спеціалізованого суду визначатиметься Державною судовою адміністрацією України за погодженням із Вищою радою правосуддя у межах загальної кількості суддів вищого спеціалізованого суду.
- Очолюватиме судову палату для розгляду окремих категорій справ: - у першій інстанції - секретар судової палати;
- апеляційну палату - голова палати.

Секретар судової палати (п. 1-3 ч.6 ст. 31)

- обирається з числа суддів цієї палати строком на 3 роки;
- організовує роботу відповідної палати;
- контролює здійснення аналізу та узагальнення судової практики у справах, віднесених до компетенції палати;
- інформує збори суддів відповідного вищого спеціалізованого суду про діяльність судової палати

Голова палати (ч.7 ст. 31)

- обирається з числа суддів цієї палати строком на 3 роки;
- здійснює повноваження, передбачені пунктами 1 – 3 ч. 6 ст. 31;
- представляє апеляційну палату з питань її діяльності перед органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами;
- інформує збори суддів вищого спеціалізованого суду та Верховний Суд про результати узагальнення судової практики;
- сприяє виконанню вимог щодо підтримання кваліфікації суддів палати, підвищення їхнього професійного рівня;
- контролює ефективність діяльності самостійного структурного підрозділу, який здійснює організаційне забезпечення роботи апеляційної палати, вносить пропозиції про призначення на посаду керівника цього підрозділу та погоджує його звільнення з посади, вносить подання про заохочення або накладення на нього дисциплінарного стягнення відповідно до законодавства, погоджує проект положення про такий структурний підрозділ та зміни до цього положення;
- погоджує проект кошторису вищого спеціалізованого суду в частині фінансування діяльності апеляційної палати, а також погоджує використання бюджетних коштів, передбачених на утримання апеляційної палати;
- здійснює інші повноваження, визначені законом.

Зміни у Законі «Про судоустрій і статус суддів», які стосуються спеціалізованих судів

➤ Рішення :

- 1) про утворення і склад судових палат для розгляду окремих категорій справу першій інстанції, про обрання секретарів цих судових палат, приймаються зборами суддів відповідного вищого спеціалізованого суду за пропозицією голови суду.
  - 2) про обрання голови апеляційної палати приймається зборами суддів цієї палати шляхом таємного голосування більшістю голосів суддів апеляційної палати.
- Також в апараті вищого спеціалізованого суду передбачено утворення самостійного структурного підрозділу для організаційного забезпечення роботи апеляційної палати цього суду, діяльність якого підконтрольна і керівник якого підпорядковуватиметься голові апеляційної палати вищого спеціалізованого суду і який не підпорядковується керівнику апарату вищого спеціалізованого суду (ст.155 «Апарат суду»).
- Крім того, не зможуть бути обрані (призначені) до складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, окрім вже передбачених Законом народних депутатів України поточного скликання Верховної Ради України, членів Кабінету Міністрів України, голів судів, їх заступників, членів Ради суддів України, Вищої ради правосуддя, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, особи, які притягувалися до відповідальності за вчинення корупційного діяння, а також особи, які були членами Вищої кваліфікаційної комісії суддів України або Вищої ради юстиції до набрання чинності Законом України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» також секретарі, голови судових палат, їх заступники (ст. 95 «Порядок формування Вищої кваліфікаційної комісії суддів України»).

Зміни у Законі «Про судоустрій і статус суддів» щодо основної діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України

- Розширено зміст положення ст. 74 щодо проведення перевірки щодо кандидата на посаду судді.
  - У разі, якщо проведення перевірки відомостей здійснюватиметься шляхом безпосереднього доступу до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, держателем яких є державні органи або органи місцевого самоврядування, то запити до відповідних установ не надсилатимуться.
  - Проте, відтепер, у новій редакції ст.74 відсутнє положення відповідно до якого кандидати на посаду судді мали право знайомитись з інформацією отриманою ВККС стосовно них, надавати відповідні пояснення, спростовувати та заперечувати таку інформацію.
- Конкретизовано положення ст. 81 «Порядок призначення на посаду судді апеляційного суду, вищого спеціалізованого суду або Верховного Суду за спеціальною процедурою», наразі за спеціальною процедурою призначатимуться не лише судді вищого спеціалізованого суду або Верховного Суду, але і судді апеляційного суду.
- Змінено положення щодо зупинення кваліфікаційного оцінювання, а саме – у разі повідомлення підозри про вчинення кримінального правопорушення не лише судді, а й кандидату на посаду судді, ВККС має право зупинити проведення кваліфікаційного оцінювання цього судді або кандидата до набрання законної сили вироком суду або закриття кримінального провадження (ст.84 «Проведення кваліфікаційного оцінювання»).
- ВККС у пленарному складі зможе переглядати рішення, прийняті палатою чи колегією, щодо результатів виконаного учасником іспиту практичного завдання (ст.85 «Етапи кваліфікаційного оцінювання»).

Зміни у Законі «Про судоустрій і статус суддів» щодо основної діяльності Вищої ради правосуддя

- Внесено зміни до ст. 109 «Дисциплінарне стягнення стосовно судді», відтепер:
  - Дисциплінарне стягнення у вигляді **переведення судді до суду нижчого рівня не застосовуватиметься до судді вищого спеціалізованого суду.**
  - Також у порядку дисциплінарного стягнення не допускатиметься переведення судді до вищого спеціалізованого суду.

Зміни у Законі «Про судоустрій і статус суддів» щодо Державної судової адміністрації України

- Відтепер Голова Державної судової адміністрації України:
  - призначатиме за погодженням Голови Верховного Суду першого заступника керівника апарату Верховного Суду та звільнятиме його з посади;
  - за поданням Голови Верховного Суду застосовуватиме до першого заступника керівника апарату Верховного Суду заохочення або накладати дисциплінарні стягнення;
  - за поданням Голови Верховного Суду присвоюватиме першому заступнику керівника апарату Верховного Суду ранги державного службовця згідно із законодавством про державну службу.
- Також ДСА України **не пізніше 1 січня 2019 року** повинно забезпечити виконання в повному обсязі Службою судової охорони повноважень, передбачених Законом.
- Створена Служба судової охорони буде підконтрольна Державній судовій адміністрації України.

Зміни у Законі «Про судоустрій і статус суддів» щодо Служби судової охорони

- Розділ XI «Організаційне забезпечення діяльності судів» Закону «Про судоустрій і статус суддів» доповнено новою главою, якою визначено правовий статус, особливості проходження служби та соціальний захист співробітників Служби судової охорони (глава 4, ст. 160-165).
- Відтепер передбачається, що:
  - Служба судової охорони (ССО) – підзвітна Вищій раді правосуддя та підконтрольна ДСА;
  - ССО - центральний орган та територіальні підрозділи, чисельність затверджує ДСА;
  - голова ССО призначатиметься за результатами конкурсу і звільнятиметься з посади ВРП;
  - фінансування здійснюватиметься за рахунок держбюджету;
  - до кандидатів на посади застосовуватимуться вимоги передбачені ЗУ «Про Національну поліцію»;
  - на співробітників ССО поширюватимуться обмеження та вимоги, встановлені ЗУ «Про запобігання корупції», а також передбачені для поліцейських ЗУ «Про Національну поліцію» обмеження, пов'язані зі службою в поліції;
  - час проходження служби у ССО зараховуватиметься до страхового стажу, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби, стажу служби в поліції, інших правоохоронних органах;
  - на ДСА України покладено обов'язок забезпечити виконання в повному обсязі Службою судової охорони повноважень, передбачених Законом, **не пізніше 1 січня 2019 року.**

Ключові зміни до організаційних заходів діяльності суддів та судів, у тому числі новоутворених

- В місячний строк з дня припинення здійснення правосуддя, суд, що ліквідується, повинен передати до новоутвореного суду матеріали та документи, пов'язані зі здійсненням таким судом повноважень, а **судові справи та матеріали проваджень, що перебувають у володінні суду, що ліквідується, передаються негайно, до дня початку роботи новоутвореного суду** (ст. 147 «Система забезпечення функціонування судової влади»).
- У судах, місцезнаходженням яких буде декілька населених пунктів, при розподілі справ враховуватиметься:
  - розташування робочих місць суддів у відповідних населених пунктах,
  - критерії, встановлені законом для визначення юрисдикції суду (ст.15 «Склад суду та його визначення»).
- У випадку, якщо суд розміщуватиметься в декількох населених пунктах, то при обрахунку базового розміру посадового окладу судді застосовуватиметься регіональний коефіцієнт за місцезнаходженням органу, який провів державну реєстрацію такого суду (ст. 135 «Суддівська винагорода»).
- Після призначення на посаду суддя, який потребує поліпшення житлових умов, забезпечується службовим житлом за місцем знаходження суду органами місцевого самоврядування в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, якщо інший порядок забезпечення службовим житлом не передбачено законом (ст. 138 «Забезпечення житлових умов судді»).

Зміни щодо зарахування до стажу роботи на посаді судді

- До стажу роботи на посаді судді зараховується робота на посаді :
  - 1) судді судів України, арбітра (судді) арбітражних судів України, державного арбітра колишнього Державного арбітражу України, арбітра відомчих арбітражів України, судді Конституційного Суду України;
  - 2) члена Вищої ради правосуддя, Вищої ради юстиції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України;
  - 3) судді в судах та арбітрів у державному і відомчому арбітражах колишнього СРСР та республік, що входили до його складу (ч.1 ст.137 «Стаж роботи судді»)
- **Додатково до стажу роботи на посаді судді зараховується стаж (досвід) роботи (професійної діяльності), вимога щодо якого визначена законом та надає право для призначення на посаду судді (ч.2 ст.137 «Стаж роботи судді»)**

